

TÖÖINSPEKTSIOON

Hambaravikabinetid
Eesti Hambaarstide Liit

03.02.2016 nr 1.4-1/252

Ülevaade hambaravikabinettide sihtkontrollist ja leitud probleemidest

Austatud hambaraviteenuse osutaja

2015. aastal viis Tööinspektsioon läbi sihtkontrolli hambaravikabinettides. Sihtkontrolli eesmärk oli välja selgitada, kuidas täidetakse hambaravikabinettides töötervishoiu ja tööohutuse nõudeid, et luua ohutum töökeskkond ning vältida tööga seotud tervisehäireid. Sihtkontroll viidi läbi 93 hambaravi kabinetis.

Rikkumisi fikseeriti kontrolli protokollides 361, neist 199 rikkumise kohta koostati ettekirjutus. Keskmiselt oli ettevõtte kohta 3,9 rikkumist. Tööinspektorid esitasid sihtkontrolli ajal tööandjale 458 soovitus tervishoiu ja tööohutuse paremaks korraldamiseks.

Positiivsena saab välja tuua, et hambaarstid on piisavalt teadlikud, et nende töö võib põhjustada haigestumist, kui nad ise oma tervise eest hea ei seisa. Enamik arste käib sageli ujumas, jõusaalis või massaažis, et vältida ebasoodsast kehaasendist ning tugi- ja liikumisaparaadi ülekoormusest tingitud tervisehäireid.

Üldiselt on hambaarsti ja assistendi töö paindlik ning nad saavad ise reguleerida, kui palju patsiente nad päeva jooksul teenindavad. Enamasti jääb kahe patsiendi vahele piisavalt aega, et teha sirutus- ja lõdvestusharjutusi. Seda praktikat peaksid kindlasti kasutama ka need kabinetid, kus seda veel ei tehta.

Sihtkontrolli käigus sai selgeks, et nooremad hambaarstid on teadlikumad füsioloogilistest ohuteguritest põhjustatud terviseohtudest, oskavad nendega arvestada töö korraldamisel ning rakendavad tööasendi valikul oma teadmisi. Siinkohal saab tänada hambaravi õppe erinevaid kursusi.

Töövahendid ja -materjalid on hambaravis kaasaegsed ning üldjuhul ka ohutud, kui nendega osatakse ringi käia ja kõiki terviseriske arvestada, eriti silmas pidades erinevaid hambaravi keemilisi aineid. Kõikidele seadmetele on olemas kasutusjuhendid, nendega on tutvutud ja maaletooja on juhendamise läbi viinud. Isikukaitsevahendite valik on lai ja kõike võimaldatakse lähtuvalt arsti või assistendi soovist.

Teisalt on aga töötervishoiu ja tööohutuse valdkonnas hambaravi teenust pakkuvatel ettevõtetel veel arenguruumi. Töötervishoiu tööinspektorid kohtasid külastustel mitmeid ekslikke seisukohti töötervishoiu ja tööohutuse nõuete täitmise kohta. Toome siinkohal välja nõuded, mida tuleb täita sõltumata töötajate arvust või sellest, kas tööinspektor on ettevõtet külastanud:

1. Ettevõttes tuleb täita töötervishoiu ja tööohutuse nõudeid ka siis, kui tööinspektor ei ole ettevõtet kontrollinud.
2. Ka alla viie töötajaga ettevõttele kohalduvad töötervishoiu ja tööohutuse nõuded.
3. Töötervishoiu ja tööohutuse nõuete täitmiseks planeeritud tegevused tuleb ellu viia, ei piisa pelgalt plaani koostamisest üksnes tööinspektorile esitamiseks.

Töötervishoiu tööinspektoritele jäid silma järgmised puudused:

- Töökeskkonnaspetsialisti polnud veidi enam kui kolmandikul külastatud ettevõtetest. Töökeskkonnaspetsialist aitab tööandjal korraldada ettevõtte töötervishoiu- ja tööohutusala tööd. Tal peavad olema vajalikud teadmised ning ta peab tundma valdkonda reguleerivaid õigusakte. Kui tööandja ei leia oma töötajate hulgast asjatundlikku töökeskkonnaspetsialisti, võib ta ka ise olla töökeskkonnaspetsialist või kasutada selleks ettevõttevälisist teenuseosutajat. Töökeskkonnaspetsialisti olemasolu ei sõltu töötajate arvust ettevõttes.
- Riskianalüüs oli enamikel ettevõtetel läbi viidud, kuid neis ei olnud alati hinnatud kõiki töökeskkonnas esinevaid ohutegureid või oli neid alahinnatud. Kõige vähem osati arvestada ohtlikest kemikaalidest tulenevate terviseriskidega. Samas on keemiline ohutegur üks kutsehaigestumise põhjustaja selle eriala esindajate hulgas. Riskianalüüs aitab tööandjal lihtsa ja süsteemse tegevuse abil avastada kõik ettevõtte tegevusega seotud ohutegurid, mis võiksid ebasoodsalt mõjutada töötajate tervist. Riskianalüüs ei tohi jääda pelgalt dokumendiks paberil, mida esitatakse tööinspektorile külastuse käigus. Riskianalüüs on töödokument, millest kasvab välja plaanipärane tegevus töötajate tervise hoidmisel ning tööga seotud tervisehäirete vältimisel. Ohutu töökeskkonna loomise esimese sammuna peab tööandja teadma, millised töötingimused on tema töötajatel ning tööandja ei alahinda töökeskkonna ohutegurite mõju töötajate tervisele. Riskianalüüsi läbiviimiseks on välja töötatud mitmeid juhendeid ja soovitusi. Põhjalik juhise riskide hindamiseks on toodud Tööelu veebilehel. Tegemist on Euroopa Liidu Tööohutuse ja Töötervishoiu Agentuuri eestikeelse juhendiga riskide hindamiseks töökojal: <http://www.tooelu.ee/UserFiles/Sisulehtede-failid/Teemad/Riskianaluus/Kuidas-riskianaluusi-labi-viia/Euroopa%20Töötervishoiu%20ja%20Tööohutuse%20Agentuuri%20eestikeelne%20riskihindamisjuhend.pdf>
- Vaatamata sellele, et 69 ettevõttel oli olemas riskianalüüs, puudus 24 juhul riskianalüüsi alusel koostatud tegevuskava. Riskianalüüs üksi ei muuda töökeskkonda paremaks. Sellele peab järgnema tegevuskava koostamine, milles nähakse ette abinõud avastatud riskide vältimiseks või vähendamiseks. Tegevuskava eesmärk on töökeskkonda parandada ja muuta töökohad tervislikumaks ning kava elluviimine peab olema järjepidev. Töökohti ei muuda tervist hoidvaks riskianalüüsi läbiviimine, vaid avastatud ohutegurite mõju vähendamine. Seega on riskianalüüsi alusel koostatud tegevuskava vaja ka ellu viia.
- Töötajate tervisekontrolli töötervishoiuarsti juures oli korraldatud 51 ettevõttes, kuid töötervishoiuarsti soovitusi oli arvestatud kõigest 31 ettevõttes. Töötervishoiuarst annab soovitusi ja ettepanekuid võimalike tervisekahjustuste vältimiseks.
- Hambaravi kabinetides oli töökoha töötajale sobivaks kujundamisel pööratud vähem tähelepanu administraatoritele-registraatoritele. Mitmeid puudujääke leiti nende töötingimustes nii kehva valgustustingimuste kui ka ebasobiva tööasendi osas. Sobiv töökoht on väga oluline, et registraator saaks tööd teha liigse koormuseta õlgadele, kätele, kaelale ning oleksid tagatud sobivad valgustustingimused.

Töökohta saab lugeda sobivaks siis, kui töötaja saab tööd teha tema jaoks sobivas ja mugavas tööasendis. Seda võivad aidata saavutada erinevad abivahendid, näiteks jalatugi, randmetugi, dokumendihoidja. Töölaua, töötooli, hiire ja klaviatuuri soetamisel saab tööandja valida töötajatele mugava, ergonoomilise toote. Registraatori tööd võib käsitleda kui klassikalist kontoritööd ja see võib sundasendite tõttu olla inimese tervisele ebasoodne. Tulemuseks on luu- ja lihaskonnaga seotud haigestumine. Soovitame sisustada töökohti ergonoomiliselt ennetamiseks võimalikke haigusi. Ergonoomiline töökoht ning ergonoomiline töövahend arvestab enam inimese kehaliste omaduste ja võimetega ning töötaja töövõime muutumisega tööpäeva jooksul. Sellised vahendid võivad olla kallimad, ent ennetus on alati soodsam kui tagajärgedega tegelemine.

Töökoha hea valgustus on oluline inimese tervise säilitamisel. Töökoha keha valgustuse korral kurdetakse enim väsimuse, valulike ja kuivade silmade, keskendumisraskuste ning stressi ja depressiooni üle. Kehva valgustusega töökohtades langeb töötajate produktiivsus märgatavalt. Valgustuslahendus peab tagama piisava tööpinna valgustatuse ja töötaja nägemisväljas olevate pindade vajaliku kontrastsuse. Soovituslik norm arvutitöökoha valgustustihedusele on 500 lx, kusjuures arvesse tuleb võtta ka valgustiheduse ühtlust töökohal.

Tööinspeksioon tuletab meelde, et töötervishoiu ja tööohutuse nõudeid tuleb täita ettevõtte enda töötajate tervise hoidmiseks, mitte tööinspektori jaoks.

Sihtkontrolli tulemusi kokku võttes võib ütelda, et enam jääb hambaravi kabinetide omanikel kui tööandjatel vajaka teadmistest töötervishoiu ja tööohutuse valdkonnas. Sageli on hambaarst ise

ettevõtte omanik ning pöörab töökeskkonnaalastele küsimustele tähelepanu teises järjekorras. Eriti jäi see silma väikeettevõtetes. Kui tööandjal napib teadmisi või pole piisavalt aega töötervishoiu ja tööohutuse küsimustega tegeleda, tuleb leida pädev isik või teenusepakkuja väljastpoolt ettevõtet.

Kui teil tekkis küsimusi sihtkontrolli või tehtud soovitude osas, palun võtke ühendust Silja Soonega (telefon 5623 0259, silja.soon@ti.ee). Kui soovite nõu, kuidas muuta töökoht tervist hoidvaks, aitavad Tööinspektsiooni konsultandid. Tööinspektsioon pakub ettevõtjatele tasuta töökeskkonna konsultandi teenust. Konsultant nõustab tööandjat töökeskkonna juhtimissüsteemi loomisel. Teda saab kutsuda nii ettevõtte üldisele konsulteerimisele, mis hõlmab kogu töökeskkonda ja dokumentatsiooni, kui ka mingi kindla töökeskkonna valdkonna (näiteks isikukaitsevahendite kasutamine) konsulteerimisele. Kui soovite kutsuda töökeskkonna konsultandi oma ettevõttesse, saatke kiri Tööinspektsiooni e-posti aadressile ti@ti.ee. Küsimuste korral võtke ühendust töökeskkonna nõustamise osakonna juhataja Rein Reisbergiga (telefon 504 8935, rein.reisberg@ti.ee).

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)
Maret Maripuu
Peadirektor

Silja Soon
5623 0259 silja.soon@ti.ee